

קווים מנחים ללקיחת מקרה חריף (אקוטי) – דלקות גרון

(התפרסם בגליון מס 30 של "זמנים הומאופתיים")

אליה און

בבואנו לדון בנושא זה יש ראשית לברר האם יתכן כי המקרה החריף שלפניכם אלוהא למעשה החרפה של המצב הכרוני. (an acute exacerbation of the chronic state) זאת מתוך הנחה היא כי אתם מכירים את המטופל/לת, את ההיסטוריה שלו/שלה וכי אתם עוקבים אחר השתלשלות הטיפול הכרוני. כלומר, אם האדם סובל מדלקות גרון חוזרות וזאת עוד דלקת גרון דומה לקודמותיה הגישה הטיפולית צריכה להיות בזיקה להשתלשלות ענייני הגרון (ומערכות אחרות) עד כה. מצב ענינים זה דורש דיון נפרד. קווים מנחים אלו איפה, **אינם** מתייחסים למצב תחת ההגדרה שלעיל, כלומר לא נדון כאן בהחרפה של המצב הכרוני. אמנם המקרה האקוטי תמיד יהיה מצוי בזיקה לרגישויות הספציפיות, לנקודות התורפה הגלויות או הכמוסות, הכרוניות. שהרי אדם ללא מועדויות, (מלשון מועדות susceptibility) לא יחלה אף פעם. עם זאת המצב האקוטי יהיה בד"כ תולדה של גורם חיצוני משלהב חזק מספיק או של אירוע חיצוני כזה, שבכוחו להצית מחלה חריפה. גורם חיצוני יכול להיות: חשיפה לקור, לחום, לרוח, לזיהום, לבהלה, לאכזבה ועוד.

ככל שהגורם המשלהב **רחוק** יותר מטווח המועדויות הכרוניות של אותו אדם, כך מובהקת יותר הגדרת המצב כ"מחלה אקוטית". אמחיש זאת עוד. אם לאדם יש מועדות גדולה לקור, די במעט קרירות על מנת שיסטה מקו הבריאות, בעוד שעשרה אנשים אחרים סביבו לא יחלו אף שנחשפו לאותם תנאים. במקרה שכזה האדם יזדקק (אם יזדקק) לרמדי הכרונית שלו. לעומת זאת, אם החשיפה הייתה לקור עז וקיצוני, קיים סיכוי גדול שהאדם יסטה מקו הבריאות בלי זיקה מובהקת למועדות שלו, והרמדי תהיה בד"כ בזיקה לגורם המשלהב ופחות לרמדי הכרונית שלו. בקיצור, הדיון כאן נושק לסוגיית "המחלה השונה החזקה יותר" מהמחלה המקורית של האדם.

חשוב לציין כי מנעד הגוונים פה משתרע על פני גווני אפור רבים בטווח שבין השחור ללבן. אלו נקבעים על ידי עוצמת הגורם המשלהב, מידת הזיקה שלו למועדות המטופל/ת וכן הלאה.

לאחר שהגדרנו את המצב כאקוטי וכדורש טיפול, שהרי יכולים להיות גם מצבים אקוטיים מינוריים, כהגדרתו של ג.ט. קנט, אשר אינם דורשים התערבות, **להלן כמה המלצות ביחס למצבים אקוטיים בהם יש להתערב טיפולית:**

- היות ומקרים חריפים נלקחים לרוב בטלפון, חשוב **להקשיב היטב לתיאור התחושות במישורים הפיזיים והרגשיים**. הקשיבו לכל מה שיש לאדם להגיד על מצבו כולל מה שנאמר בין השורות (לחץ, יאוש ועוד). הקשיבו היטב למילים בהן הוא משתמש. תוכלו **לחדד את התמונה בעזרת שאלות פתוחות כגון:**
 - מרגיש כמו מה? (למשל: "הגרון כואב". כואב כמו מה? כואב כאילו מה?)
 - מה מחמיר את המצב?
 - מה מקל עליו ולו במעט?
 - למתפלספים הנוטים להאריך בדיבור ולהביא תאורים שאינם מוסיפים לחידוד הבנת התמונה או נודדים למחוזות הספקולציה, אני שואלת: מה הגוף מרגיש?
- חשוב לברר את הגורם המשלהב: מה היה ביום-יומיים לפני התפרצות המחלה?
- בסיום איסוף פרטי התמונה (תהליך יחסית קצר במקרה של מחלה אקוטית) **ביחרו כמה סימפטומי מפתח**.
יש להעניק עדיפות ל:

- כל מה שדינמי במקרה. פעמים רבות יהיו אלו מצבי קונקומיטאנט (סימפטומים הקורים במקביל), למשל: "כאשר אני משתעל, כואבת לי הרקה השמאלית" או "כאשר אני בולע יש לי צמרמורת בגב".
- תשוקות או דחיות במזון או במשקה
- חלוקה של קור וחום למשל: כפות רגליים קרות וראש לוהט.
- מצב מנטלי כמו למשל: מפטפט ללא הרף עם החום הגבוה, מיואש וחושב שאף פעם לא יצא מהמחלה, חרד, רוצה משהו איתו בחדר, לא מרשה לאף אחד להיכנס לחדר, מכחיש את מחלתו ומסרב לקבל עזרה.
- השיגו תצפיות (OB) נוספות. למשל: עפעפיים נפוחות, לחיים אדומות, ריח לא טוב מהלוע (מריח כמו מה?) זיעה על האף ועוד.

לאחר שלב הרפרטוריזציה מתקיימת האבחנה המבדלת, אשר מצמצמת את מספר הרמדיז הבאות בחשבון באמצעות שאלות. כדאי לשקול יותר מרמדי אחת, להזמין את כל אלו שנראות רלוונטיות ולהנחות את המטופל במה להתחיל ראשון בעוד השאר ממתיונות בצד.

שיקולי פוטנציה: במצבים חריפים הנטיה תהיה לכיוון הפוטנציות הגבוהות יותר, 30C ומעלה. יוצאי הדופן יהיו אנשים עם שבריאיות הכללית רופפת.

עיקרון המפתח: keep it simple – עליכם להגיע לתמונה חדה ומוגדרת. מה שמאפיין מחלה חריפה היא הקצנה. קוטביות. למשל: אם בדרך כלל האדם הוא בעל תאבון למגוון מאכלים, אך כרגע לא יכול לאכול דבר למעט בצל ירוק; או אדם אשר או בד"כ לא נוטה להזיע וקעת בעיצומו של המצב האקוטי, ראשו רטוב מזיעה שריחה חמצמץ או אדם אשר בד"כ לא נוטה להתכסות וכרגע מוכרח להתכסות בשמיכה עד קו הצוואר אבל לא מעבר לראש.

שאלו את עצמכם: האם נגעת, האם קלטתי את "סימני הקצה" של המקרה האקוטי?
באומרי "סימני קצה" הכוונה לקטבים, לנקודות הקיצון של המצב.
הסימפטומים המוזרים, הנדירים, המיוחדים (Strange, Rare & peculiar) הם תמיד רלוונטיים ובעלי חשיבות רבה במצב האקוטי והכרוני כאחד.

מקרה ראשון

אישה כבת 33 שבעלה סבל שבוע קודם לכן מ דלקת גרון סטרפטוקוקאלית חריפה. בני הזוג עומדים בפני "רילוקיישן", והשבוע אורזים את הבית לקראת המעבר.
12:00 : כאב בגרון בעיקר ימין אך גם שמאל. מוגלה לבנה מימין. דוקר, בבליעה. חם מאד. מלאות בגרון. הכל נפוח – בלוטות נפוחות וקשות, רואים גם מבחוץ. כואב גם בשורש של הלשון, בתנועה.
הרבה ריור וחייבת לבלוע. תחושת מלאות, חנק.
תחושת המלאות והדקירה מקרינים ל-2 האזניים.
OB: הקול שלה נשמע שונה, שומעים המלאות בגרון.
בתשובה לשאלתי: ריח מאד לא טוב מהפה והגרון

ניתוח: למעשה לא ערכתי רפרטוריזציה. הצירוף הסימפטומים הבאים הצביע בבהירות על הרמדי. הכוונה ל:

- בלוטות נפוחות וקשות;
- תחושת המלאות (והקול שמשנתנה בעקבות המלאות בגרון);
- תחושה של חום בגרון;
- הקרנה לאוזניים;

- הכאב בשורש הלשון והרגישות לכל תנועה של הלשון
כל אלו הצביעו על **phyt**.

מכשולים: הנסיבות (אריזת בית) מתח והתרגשות והעדר אפשרות לנוח ולהחלים.

ממקרי גרון של phyt זכורות לי מילים כמו:

שורף כמו גחל בגרון, גוש לוחט בגרון.

throat; ball sensation; red hot iron (1) **: 2phyt.

throat; heat; burning (17) ****: 4PHYT., 3Euph., 3Merc., 3Merc-c., absin....

throat; heat; coals, as from glowing (4) ****: 4PHYT., 3Euph., 3Merc-c., tep....

throat; lump sensation; hot (4) ***: 3Lach., 3Phyt., gent-c., kola.

throat; pain; burning (440) ****

משהו תקוע, הגרון כאילו צר יותר.

throat; apple core had lodged, as if (8) *: 3Merc., 3Spong., 2lach., hep., meny...

throat; fullness (77) ****: 4BELL., 4CAPS., 4LACH., 4PHYT., 3Apis, 3Arn.

הנפיחות וההיצרות כ"כ קשים שהקול נשמע אחר.

הכאב בגרון עם כל תנועה של הלשון

throat; pain; motion, on; tongue, of (8) ****: 4PHYT., 3Kali-bi., 3Lach., alum....

גם ההקרנה של הכאב לאוזניים.

Phyt 200C גלובול אחד, לקחת פעמיים בהפרש של 3 שעות ולדווח בסביבות 19:00.

19:00 : פחות כואב מימין, פחות מלאות בגרון.

כל היום התרוצצה בסידורים אבל כעת צנחה עם חולשה במיטה.

מוגלה התפשטה גם לדופן האחורית של הגרון.

Phyt 200C water הפעם לזרוק 3 גלובולים לבקבוק מים מינרלים קטן, לחבוט 10 פעמים,

לקחת לגימה. לחזור על הפעולה עוד פעמיים במשך הלילה.

לדווח בבוקר.

09:00 : הרבה יותר טוב. גם המלאות, גם הכאבים.

אין מוגלה בכלל. נעלם.

הרגישה שינוי משמעותי בסביבות 02:00

לקחה לגימה כבר בבוקר.

Phyt 200C מאותו הבקבוק - לחזור על לגימה (10 חבטות לפני כל לגימה) בצהריים ובערב.

לדווח בערב.

09:00 למחרת בבוקר

כל יום אתמול הרגישה טוב, הרבה ריצות, אריזה, סחיבות.

באמצע הלילה התחילו כאבים עזים בצד שמאל. דקירה חדה, מאד כואב, גם מלאות בצד שמאל.

OB: שוב נשמע גרון מלא.

כ"כ כואב שלא יכולה לשתות אפילו פושר. רק חם עושה טוב.

אדום חזק בגרון, 2 נקודות מוגלה על צד שמאל.

מקרין חזק, לחץ על 2 האוזניים.

דין: האם phyt לא מתאימה? הסימפטומים עדיין מאד דומים ל phyt. התנאים לא מאפשרים גיוס כוחות להחלמה. כנראה שהיה צריך לצופף יותר את הנטילות ביום אתמול.
Phyt 200C - לקחת לגימה מהבקבוק כל שעתיים ובינתיים להשיג **phyt 1M**

19:00

אחרי 2 לגימות מה phyt 200C התחיל שיפור. הלכה המוגלה, עוצמת כאב פחתה אבל זה עדיין שם.

קצת פחות מלאות אבל עדיין מלאות בגרון.
Phyt M1 גלובול כעת ועוד אחד ב- 01:00 ואחד בבוקר.

11:00 (למחרת)

הרבה, הרבה יותר טוב. לילה שקט. אין מוגלה, אין מלאות בגרון, אין כאב. נפיחות ירדה. לא לוחץ באזניים. הרגשה כללית טובה.
לקחת עוד 1מנה **phyt 1M** לפנות ערב.

מקרה שני

בת 27

חולה כבר 3 ימים.

11:00: ההרגשה שיש משהו שדוקר בגרון ומטה, עד החזה. לאורך. אתמול הרגיש כאילו יש לי סכין של בשר בגרון.

לא יכולתי לבלוע וכאב לי לנשום.

לא יכולה לנשום אויר קר.

מגרד לי בגרון.

שיעול מחמיר את הכאב בגרון.

כל קנה הנשימה. חותך כמו סכין. במורד הגרון, בלוע.

חולשה, כל הזמן קר לי.

מלחיץ: בא לי לגלות שזה משהו שאוכל לטפל בו. לא חסרים מקרים על אנשים שהלכו לרופאים ובסוף גילו...

אתמול בדיקות דם: נראה שיש דלקת חריפה.

שתיה חמה עוזרת.

חמוץ ושום עושים יותר טוב כי מנקה לאורך הגרון.

רק רוצה להיות במיטה. מכוסה לגמרי עם השמיכה על הפנים ושיהיה אויר חם לנשום.

אויר קר מחמיר את הכאב גרון

כל הגוף כואב, העצמות

OB: לחוצה, מודאגת.

מה עיקרי הדברים שגם יובילו לרפרטוריזציה?

- מודליטיז של כאב גרון בשיעול ובשאיפת אויר
- שלל תחושות "חותך-דוקר-סכין" (שאותן איחדתי ל-2 רובריקות, אחת לגרון ואחת ללוע).
- הרגישות לקור, תחושת הקור הדומיננטית. מכוסה כולה. (hep לא מוציא היד מהשמיכה כי מיד מרגישה קרה כקרח)
- המצב המנטלי הלחץ והמודאג
- חמוץ - (hep) תשווקה לחומץ בניקוד גבוה

	Hep. b.	Nux-u.	Sulph.	Nit-ac.	Ars.	Cist.	Kali-c.	Lyc.	Calc.	Puls.	Kali-n.	Staph.	Thu.j.	Bufo	Caust.	Bell.	Coc-c.	Germ.	Hydrog.	Stann.	Tax.	Phos.	Arg.	Mang.	Cham.	Acon.	Caps.	Spong.	Ambr.	rum-t.
Total	14	6	6	10	7	7	7	7	6	6	5	5	5	4	4	3	3	3	3	3	3	3	8	7	7	6	5	5	4	4
Rubrics	5	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Kingdoms	Blue	Green	Blue	Blue	Blue	Green	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Red	Green	Red	Blue	Blue	Blue	Green	Blue	Blue	Blue	Green	Green	Green	Red	Red	Green
throat; pain; coughing; during (105)	Black	Green	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black
throat; pain; drinks; warm; amel. (68)	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black
throat; pain; inspiration; agg. (27)	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black
throat pain cutting+lancinating (62)	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black
larynx pain stitching + cutting (80)	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black	Black

Hep 200C גלובול אחד, כעת ועוד פעמיים ברווח של 3 שעות ולדווח ב 19:00

19:00

פחות דוקר

לא כואב לנשום

פחות מתחת לשמיכה

פחות קר.

Hep 200C כעת, מנה בחצות ומנה כשמתעוררת בבוקר. לדווח בבוקר.

10:00 למחרת: שיפור של 70% לפחות.

נשאר: מעט כאב בגרון, תחושה כללית שרוצה להישאר עוד יום בבית, ליתר ביטחון.

כמעט ללא שיעול

גוף לא כואב.

OB: נשמעת רגיל, לא לחוצה ומודאגת.

Hep 200C בצהריים ולפנות ערב.

לדווח אם לא שיפור נעצר.

אליה און RCHom

עובדת ברמת השרון

מלווה בהדרכה קלינית הומאופתים בראשית דרכם.

מלמדת ב"בית הספר הישראלי להומאופתיה"